

ANESTESIOLOGIAN JA TEHOHOIDON PERUSTEET

Leila Niemi-Murola, Jouko Jalonen, Eija Junttila,
Kirsimarja Metsävainio, Reino Pöyhiä (toim.)

Kustannus Oy Duodecim, Porvoo 2012, ISBN 978-951-656-405-3,
sivuja 188, hinta 54 €.

► Erikoisalamme on kehittynyt viime vuosina vauhdilla, käsittäen tällä hetkellä perinteisen leikkaussali- ja teho-osastotyöskentelyn lisäksi myös ensihoidon ja kivunhoitolääketieteen. Miten opettaa tämä kaikki kandidaateille muutamassa viikossa? Erikoisalamme varsinainen oppikirja *Anestesiologia ja tehohoito* on alan paras kotimainen oppikirja, mutta tarpeettoman laaja ja yksityiskohtainen lääketieteen perusopetukseen. Ongelman tiedostivat erikoisalamme kliiniset opettajat jo vuosia sitten, ja jokaiseen yliopistoon syntyi erinäköisiä ”prujuja”, joissa perustiedot esitettiin tiivistetyssä muodossa.

Tiivistetylle *Anestesiologian ja tehohoidon perusteet* -kirjalle oli siis tarve ja tilaus.

Toimitusprosessiin ryhdyttyäessä toimituskunta haastatteli kaikkien yliopistojen opiskelijoita ja oppialan opettajia siitä, mitä ja minkälaista teosta he mieluiten käyttäisivät opetustilanteissa ja opiskellessa. Hieman yllättäen suurin osa kyselyyn vastanneista kandidaateista toivoi nimenomaan kirjaa verkkojulkaisun sijaan. Näin siitäkin huolimatta, että hinta väistämättä nousee, kun kirja painetaan perinteiseen tapaan paperille. Itsekin kyselyyn vastanneena ja kyselyä kandidaateille jakaneena ilokseni tunnistan kirjassa monia vastauksissa tärkeiksi nousseita yksityiskohtia. Kuvat ja kaaviot ovat värikkäitä ja teksti sujuvaa ja helppolukuista, kirja sisältää myös yksinkertaisia ja osuvia ohjeita. Hintakin on kohtalaisen sopiva myös opiskelijoille.

Heti alussa kiteytetään kenelle kirja on tarkoitettu, ja mitä

kirjassa käsitellään. Siinä on kaikkiaan kymmenen kappaletta, sanasto ja kattava hakemisto. Johdanto esittelee alamme ja anestesiologin ammatin monipuolisesti. Siinä kuvataan myös anestesiologin merkitys potilaan hoitoketjussa. Kirjoittajat eivät ole yrittäneet keksiä pyörää uudestaan, vaan käyttävät alamme perusteoksen kappaleita apunaan tiivistäessään asian. Erillisissä kappaleissa käydään läpi leikkaussali-anestesiologian perusteet sisältäen leikkausta edeltävän arvioinnin sekä sen jälkeisen seurannan, kuten myös yleisanestesia- ja puudutusmenetelmien perusteet ja valvontasuositukset. Kirjassa käsitellään myös kriittisesti sairastuneen tunnistamista, ja peruselintoimintojen valvonnan periaatteet sekä niiden toteutus käytännössä. Oma kappaleensa on elvytyksestä, nestehoidosta sekä akuutin ja kroonisen kivun hoidosta. Ensihoidon rakenne esitellään uuden asetuksen mukaisesti, siten kuin sen toivotaan pian toteutuvan koko maassa. Lääkärin merkitys osana tätä kokonaisuutta tulee hyvin esille. Tehohoidon osuus kattaa keskeisten kliinisten ongelmien diagnostiikan ja hoidon. Viimeisenä kirjassa käsitellään potilaan ja omaisten kohtaamiseen liittyviä erityiskysymyksiä.

Niinä vuosina, kun toimin Tampereen yliopiston kliinisenä opettajana, muistan kandidaattien aina toivoneen jotakin ”keittokirjamaista” ohjetta (hätä)tilanteisiin. Tätä lukiessani huomaan kirjoittajilla olleen juuri sitä rohkeutta, jota kandidaatit arvostavat. Kirjassa esitetään monessa kohdassa yksi selkeä malli tai ohje, miten ratkaista oppialamme

erityistilanteita.

Kirjoitustapa on kuitenkin asiantuntemusta ja osaamista kunnioittava.

Lukijalle on aivan selvää, että mikään kirjassa esitetty toimenpide tai tempu ei ole itsestään selvä, vaan

vaatii harkintaa omasta osaamisesta ja kykyä tunnistaa mahdolliset komplikaatiot. Kirjan tarkoitus ei myöskään ole kertoa kaikesta kaikkea, vaan nimensä mukaisesti perusteet. Esim. puudutukset on esitelty hyvin lyhyesti ja yleisellä tasolla, sen verran kuin jokaisen lääkärin on näistä hyvä tietää. Erikoistuva lääkäri tai amanuenssi tarvitseekin jo laajemat tiedot niin puudutuksista kuin kanyloinneistakin, mutta ne löytyvät hyvin *Anestesiologia ja tehohoito* -oppikirjasta tai erilaisista oppaista.

Jotain tästäkin kuitenkin puuttuu: jäin kaipaamaan erityisesti kriittisesti sairastuneen lapsen hoitoon liittyviä toiminta-ohjeita. Lisäksi hämmennystä tulee herättämään sana jätetyypiaine, jonka kohoamisesta oltiin huolissaan useammassa kohdassa kirjaa.

Kirjaa suositellaan oppikirjaksi lääketieteen ja sairaanhoidon opiskelijoille, ja mielestäni se vastaa tarkoitustaan hyvin. Kirja on varmasti hyödyllinen myös leikkaussalissa tai teho-osastolla hoitotyötä tekeville ammattilaisille. Suosittelen varmasti kaikille kandidaateille ja anestesiologiasta kiinnostuneille hoitajaopiskelijoille. ■

